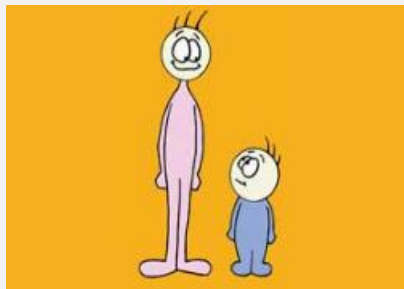

کوتاهی قد

مهم‌ترین عامل تاثیرگذار در قد نهایی يك كودك پدر و مادر او هستند. به عبارتي از يك پدر و مادر قدبلند فرزند بلندقدی زاده می‌شود و عکس آن نیز در مورد زوج‌های کوتاه صادق است. در واقع ما می‌توانیم با دانستن قد پدر و مادر يك كودك، قد نهایی او را حدس بزنیم.

جام جم آنلاین: مهم‌ترین عامل تاثیرگذار در قد نهایی يك كودك پدر و مادر او هستند. به عبارتي از يك پدر و مادر قدبلند فرزند بلندقدی زاده می‌شود و عکس آن نیز در مورد زوج‌های کوتاه صادق است. در واقع ما می‌توانیم با دانستن قد پدر و مادر يك كودك، قد نهایی او را حدس بزنیم.

فرمول محاسبه قد به این ترتیب است: $\{2 / (\text{قد پدر} + \text{قد مادر})\}$ یعنی معدل قد پدر و مادر را در پسران بعلاوه 7 می‌کنیم و در دختران منهای 7 می‌کنیم تا قد نهایی آنها را حدس بزنیم. اما این تنها يك حدس خام است زیرا گاهی ژن‌های بلندی و کوتاهی قد در خانواده پدری یا مادری وجود دارند ولي پدر یا مادر كودك چندان بلند نیستند. در این موارد می‌توان احتمال این‌که قد كودكان این خانواده از فرمول گفته‌شده فراتر باشد را در نظر داشت. البته این موضوع در مورد کوتاهی قد نیز صادق است.

جداولی وجود دارند که براساس قد كودكان جوامع مختلف نوشته شده است و پزشکان بر اساس آنها می‌توانند رشد قدی يك كودك را نسبت به همسالان پسر یا دختر بسنجند. بر اساس این اعداد ما می‌توانیم بگوییم که يك كودك در کدام صدك قدی جامعه قرار دارد. تعیین این صدك از این جهت اهمیت دارد که بتوانیم بین يك کوتاهی معمولی که به افراد بالاتر از صدك 3 اطلاق می‌گردد با کوتاهی شدید که به كودكان کمتر از صدك 3 گفته می‌شود فرق قائل شویم. همان طوری که در هفته گذشته گفتیم درمان با هورمون رشد در دسته اخیر مجوز دارد و درمورد کوتاهی‌های خفیف، درمان عاقلانه نیست و تاثیرگذار نیز نمی‌باشد. البته در این موارد هم حتما باید قد پدر و مادر را در نظر گرفت.

به عنوان مثال اگر قد يك پسر 12 ساله 140 سانتی‌متر باشد او در صدك دهم جامعه است به عبارت دیگر در کل جامعه از 90 درصد پسران کوتاه‌تر و از حدود 10 درصد بلندتر است. به این مورد کوتاهی شدید گفته نمی‌شود. حال پسری را تصور کنید که در سن 12 سالگی قدی معادل 135 سانتی‌متر دارد. این كودك در صدك سوم قدی قرار می‌گیرد و باید به او توجه ویژه‌ای شود.

باید دانست که اهمیت اصلی توجه به قد كودكان و نوجوانان تشخیص بیماری‌هایی است که می‌توانند رشد كودك را مختل کنند و بررسی منحنی رشد كودكان در این رابطه اهمیت بیشتری از میزان مقطعی قد آنان دارد. در واقع وقتی كودکی به موازات صدك پنجم رشد می‌کند و شیب منحنی او نسبت به منحنی نرمال خوب است، اگرچه کوتاه قد است ولي چندان نگران‌کننده نیست. در حالی که كودکی که چند سانتی‌متر از او بلندتر است ولي به مدت مثلا 6 ماه هیچ رشد قدی ندارد یا رشد قدی کمی دارد به طوری که منحنی رشدش شیب بالارو خیلی کمتری از منحنی نرمال دارد بیشتر نگران‌کننده است.

بیماری‌هایی مثل راشیتیس، بیماری‌های کلیوی، سوءتغذیه شدید و انواعی از نقایص ژنتیکی موجب افت رشد و کوتاهی قد می‌گردند که در مبحث هفته بعد به آنها پرداخته می‌شود.

دکتر رضا کریمی

متخصص بیماری‌های داخلی